

Aktivnosti Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije u prevenciji konzumacije duhana i duhanskih proizvoda

(Activities of Institute of Public Health of Primorje-Gorski Kotar County in prevention of consumption of tobacco and tobacco products)

Henrietta Benčević-Striehl

Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije

Ključne riječi: konzumacija duhana, prevencija pušenja, promicanje zdravlja, zdravstveni odgoj

Konzumacija duhana u bilo kojem obliku poznata je štetna navika koja uzrokuje niz zdravstvenih problema. Stručnjaci duhanske industrije, ali i stručnjaci koji se bave zdravljem znaju za ovakvo djelovanje duhana još od pedesetih godina prošlog stoljeća. Od zdravstvenih problema koji su posljedica konzumiranja duhana posebno se kao skupina izdvajaju kardiovaskularne bolesti i novotvorine. Od novotvorina se mora posebno izdvojiti rak pluća koji je neosporno vezan uz udisanje duhanskog dima. Kardiovaskularne su bolesti na prvom mjestu, a novotvorine na drugom mjestu uzroka smrti u Republici Hrvatskoj.

Udio stanovnika koji u Primorsko-goranskoj županiji boluju od kardiovaskularnih bolesti pokazuje uzlazni trend (Dijagram 1.). Godišnje se kod oba spola u Primorsko-goranskoj županiji otkriva više slučajeva novotvorina od prosjeka u Republici Hrvatskoj (Dijagram 2. i 3.).

Ovo su samo neke od činjenica koje javnozdravstvene djelatnike ne mogu ostaviti ravnodušnima prema problemu. Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije nastoji zbog toga u sve aktivnosti zdravstvenog odgoja i promicanja zdravlja ugraditi i aktivnosti koje podižu svijest građana o štetnosti pušenja, uključujući i pasivno pušenje, te o važnosti rane prevencije ove štetne navike.

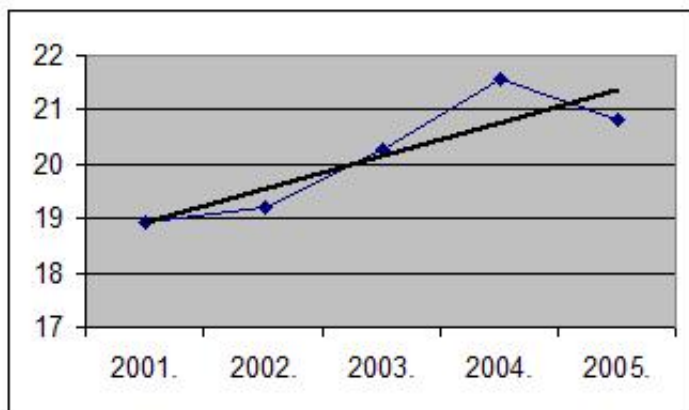
U proteklih godinu dana provedena su dva pilot-projekta "Rano otkrivanje raka debelog crijeva" i "Prevencija kardiovaskularnih bolesti u Primorsko-goranskoj županiji". Na tri se načina u ovim programima pokušava doprijeti do pojedinca. Prvo, obveznim liječničkim savjetom, zatim promotivnom brošurama o zdravom načinu života, te obrazovanjem budućih voditelja "Škole nepušenja".

Do sada je u Županiji podijeljeno oko dvadeset i pet tisuća brošura u ordinacijama opće medicine, ljekarnama, školama i epidemiološkim ispostavama Nastavnog zavoda za javno zdravstvo. Za pomoć pri odvikavanju od pušenja važno je podizanje kapaciteta kao jedan od načina podizanja dostupnosti ovakvih aktivnosti građanima kojima je potrebna. Do sada je organizirana jedna radionica sa 10 sudionika "Škole nepušenja", na kojoj je za edukatore educirano pet liječnika, dvije medicinske sestre, jedan psiholog, jedan defektolog i jedan diplomirani učitelj. Kao posebno dobar program primarne prevencije treba spomenuti "Trening životnih vještina" koji Odjel za prevenciju ovisnosti Nastavnog zavoda već drugu godinu provodi u Županiji i u koji je trenutno uključeno preko 40 škola Primorsko-goranske županije i više od 3 000 učenika 6. i 7. razreda.

"Hrvatski dan bez dima", "Svjetski dan nepušenja" i "Svjetski dan srca" prilike su u kojima se u medijima govori o štetnosti pušenja, važnosti primarne prevencije, te važnosti provođenja dosadašnjih zakona koji govore o zabranama vezanim za kupnju, konzumaciju i promidžbu duhanskih proizvoda. Od nedavno, potaknuti dobrim iskustvima iz svijeta, promičemo i svjesnost o važnosti zabrane pušenja na svim javnim mjestima, u barovima i restoranima.

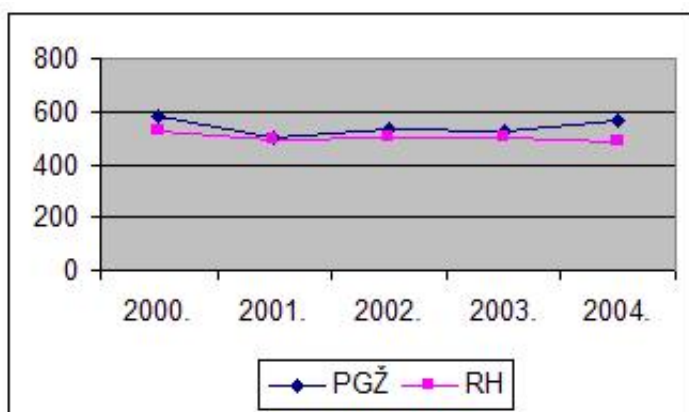
Uz bolju društvenu i državnu potporu za prevenciju pušenja lakše bi bilo boriti se s ovim problemom na lokalnoj razini. Isto je tako važno ukazati da lokalnim djelovanjem i promicanjem nepušenja te utjecajem na manje zajednice da djeluju preventivno, stvaramo ozračje koje će jednog dana biti spremnije prihvatiti šire zabrane u konzumaciji duhanskih proizvoda.

Dijagram 1. Udio oboljelih od kardiovaskularnih bolesti u ukupnom broja stanovnika u Primorsko-goranskoj županiji

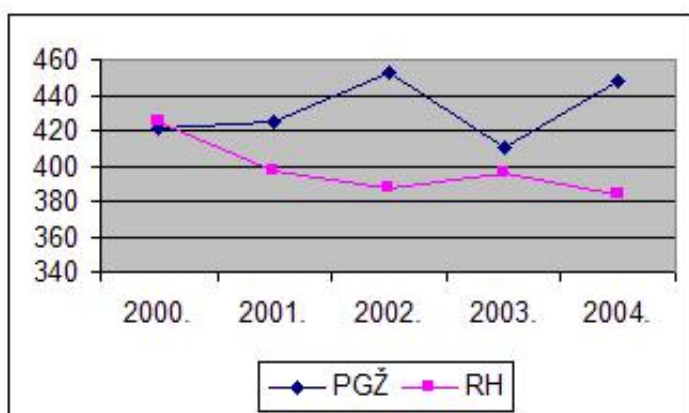
Podaci: Zdravstvenostatistički ljetopis Primorsko-goranske županije

Dijagram 2. Muški novooboljeli od raka, gruba stopa na 100 000 stanovnika 2000 – 2004. u RH i PGŽ

Podaci: Incidencija raka u Hrvatskoj 2000.-2004. Bilteni br. 25-29. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2002-2006.

Dijagram 3. Žene novooboljele od raka, gruba stopa na 100 000 stanovnika 2000 – 2004. u RH i PGŽ

Podaci: Incidencija raka u Hrvatskoj 2000.-2004. Bilteni br. 25-29. Zagreb: Hrvatski zavod za javno zdravstvo, 2002-2006.

Kontakt:

Henrietta Benčević-Striehl, dr.med.
 Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije
 Odjel socijalne medicine
 Krešimirova 52a
 51 000 Rijeka

Telefon: 051-358-773

Faks: 051- 358-729

e-mail: hbencevic@gmx.net